

HOE WIJ ONS GEVOEL VAN WAARDE VERLIEZEN

De speciale relatie, het offer en de genezing

De speciale relatie is een van de belangrijkste thema's uit Een cursus in wonderen. Hiermee bedoelt hij elke relatie of ontmoeting die vanuit het ego wordt aangegaan. De Cursus vraagt zijn studenten om heel precies onder ogen te zien hoe de egodynamiek binnen de speciale relatie te werk gaat. Voor het allergrootste deel zijn we ons hier geheel niet van bewust, want het ego heeft alles toegedekt. Alleen door je hiervan bewust te worden, kun je vervolgens een andere keuze te maken.

“Het ego brengt alleen relaties tot stand om iets te krijgen. En door schuld wil het de gever aan zich gebonden houden” (T15.VII.2:1-2).

Het uitgangspunt: tekort

De dynamiek van de speciale relatie wordt in gang gezet wanneer twee mensen met elkaar een relatie aangaan, terwijl zij eerst allebei voor hun ego gekozen hebben. Voor het ego kiezen betekent altijd dat je in een zelfbeeld van kleinheid gaat zitten. Diep in je hart zie je jezelf als klein, minderwaardig en zwak. Meestal gebeurt dat onbewust. Vervolgens zoek je een relatiepartner, en dat kan gaan om een daadwerkelijke partner, maar ook om alle andere relaties, zoals ouders en kinderen, collega's op het werk, vrienden of zelfs schijnbaar toevallige ontmoetingen. Dat zijn volgens de Cursus allemaal speciale relaties zolang zij onder leiding van het ego tot stand zijn gekomen.

Je bedoeling in het zoeken en vinden van een relatie is om alsnog het gevoel terug te vinden dat je wel degelijk van waarde bent, dat je voldoende waarde bezit om de liefde te 'verdienen'. Dat is de reden dat je meent een partner of iemand anders nodig te hebben die je in je waarde kan bevestigen. Dit is uiteindelijk het *enige* doel van de speciale relatie.

Kiezen voor het ego betekent niet alleen dat je jezelf klein en minderwaardig voelt, maar ook dat je jezelf afgesneden hebt van Gods Liefde die zich in jezelf bevindt. Dat leidt onvermijdelijk tot een innerlijke gevoel van leegte en tekort. Daarom probeer je het 'gat' dat je in jezelf bent gaan voelen, opnieuw te vullen door middel van de liefde, aandacht en bevestiging in waarde die de ander jou moet geven.

Dit is het uitgangspunt van de speciale relatie. Door dit onder ogen te zien, is het mogelijk meer inzicht te verkrijgen in de dynamiek die vervolgens gaat spelen tussen twee mensen in een relatie of ontmoeting – een dynamiek die geheel en al onder leiding van het ego plaatsvindt. Want dit uitgangspunt leidt onvermijdelijk tot een reeks van volgende stappen, en die worden bepalend voor hoe de relatie zich ontwikkelt.

Het offer

Wanneer je vanuit deze basis een relatie of zelfs een korte ontmoeting bent aangegaan, dan volgt de eerste stap. Je redeneert vanuit het ego: 'Om te verkrijgen wat ik nodig heb en graag wil hebben, dien ik eerst zelf een offer te brengen aan de ander. Wanneer ik een offer breng, dan is de ander verplicht mij daarvoor iets terug te geven.' Offeren kan bijvoorbeeld betekenen dat je je aanpast, dat je iets opoffert, of aan de ander iets schenkt - materieel of

anderszins - dat hij of zij graag wil hebben. Dat wat je terug wilt hebben is in essentie liefde, hoewel het vele verschillende, ook materiële, vormen kan aannemen. Dit is de eerste stap die je zet: je brengt een offer in de relatie, om in ruil daarvoor de zo 'noodzakelijke' liefde en de zelfwaardering van de ander terug te krijgen.

In de meeste gevallen doet de ander - vanuit het ego natuurlijk – precies hetzelfde. En zo wordt er meestal een wederzijds offer gebracht, met uitsluitend het doel hiervoor in de plaats de liefde van de ander te krijgen. Het is dus een soort ruilhandel die plaatsvindt. In de paragraaf 'Het nodeloze offer' uit het Tekstboek, zegt Jezus het als volgt:

“Tedere relatie die het ego maakt is op enigerlei wijze gebaseerd op het idee dat het groter wordt door zichzelf op te offeren. Het 'offer' dat het als loutering beschouwt, is in feite de wortel van zijn bittere wrok” (T15.VII.6:1,2).

Het offer leidt tot afweer en aanval

Maar helaas, meestal is het zo dat de ander zich niet aan de gemaakte 'afpraak' houdt. Want in plaats van liefde en waardering aan te bieden, voelt de ander zich door jouw offer onvrij en geclaimd. Hij (of zij) voelt in feite – meestal grotendeels of geheel onbewust – dat jij iets vraagt wat hij niet bieden kan. Hij voelt zich overvraagd en opgezaald met een veel te grote verantwoordelijkheid. Immers, niemand is in staat om jou de liefde en de waarde te schenken waar jij jezelf eerst van afgesneden hebt. Het is onmogelijk om jou dit te geven, aangezien het alleen in jezelf gevonden kan worden.

En dus heeft de ander ergens het gevoel door jou in een klem te zijn gezet. En zolang hij naar zijn ego luistert, reageert hij overeenkomstig. Dat wil zeggen dat hij probeert om zich uit deze klem te bevrijden door je te gaan afweren of zich voor je te gaan afsluiten. Hij probeert op die manier ruimte te creëren voor zichzelf om jou zo wat meer op afstand te kunnen houden en het gevoel van een knellende band te verminderen. En dat gebeurt op de wijze die het ego altijd hanteert: door aan te vallen. Dat is de manier van het ego om 'ruimte' voor zichzelf te creëren.

De aanvallen van het ego op de partner kunnen vele vormen aannemen. Je kunt denken aan het maken van nare of vervelende opmerkingen, de ander doodzwijgen of negeren, kleinerende of beledigende opmerkingen maken of woede-uitbarstingen. Maar naast deze verbale agressie kan er uiteraard ook sprake zijn van fysieke agressie en openlijk lichamelijk geweld – iets waar partner- en gezinsrelaties zeer vaak in uitmonden, zoals inmiddels steeds meer bekend begin te worden. Gezien vanuit de egodynamiek is dat heel verklaarbaar, hoewel het uiteraard totaal onjuist gedrag is.

De tweede stap in de egodynamiek is dus dat de relatiepartner zich onvrij voelt door het offer van de ander, en de ander daarom gaat aanvallen, in plaats van de gevraagde liefde en waardering te bieden.

Aanval en tegenaanval

De volgende stap volgt hier noodzakelijkerwijs uit: jij voelt je nu uiteraard aangevallen door de ander (vanuit je ego natuurlijk), en je betreurt dat zeer, aangezien je nu juist eerst een offer hebt gebracht. Je ervaart de reactie van de ander dan ook als totaal onverdiend en bijzonder onrechtvaardig. En nu ga jij op jouw beurt ook de ander aanvallen, om zo duidelijk te maken dat het gedrag van de ander totaal onterecht is. Denk hierbij ook weer aan reacties als verontwaardiging, verwijten maken of regelrechte woede, maar ook aan 'subtiele' vormen van aanval als stilzwijgen, de ander ontwijken en je afsluiten. Dat betekent dus dat er nu binnen de relatie een eindeloos lijkende cyclus van aanval en verdediging op gang gekomen is, waarbij beiden het gevoel hebben dat de *ander* de oorzaak is van de problemen en dat zijzelf er

helemaal niets aan kunnen doen. Zij ‘reageren’ immers alleen maar. En dat is de grote tragedie, en tevens de enorme verwarring, van de op het ego gebaseerde speciale relaties.

Afgewezen worden

Op een dieper niveau leidt het ertoe dat beide partners nu het gevoel gekregen hebben dat zij de liefde en waardering die zij zochten, beslist niet waard zijn. En dat moet bovendien wel betekenen dat ook God de mening is toegedaan dat zij Zijn Liefde niet waard zijn. Dat is de (meestal onbewuste) gedachte die hieraan gekoppeld is, want al onze relaties weerspiegelen hoe wij denken dat onze relatie met God is. Je voelt je dus zowel door de ander als door God afgewezen. Beide partners denken nu dat zij, óndanks het offer dat zij gebracht hebben, toch nog de liefde van de ander niet waard zijn. En daarmee ervaren ze een (al dan niet bewust) diep gevoel van in de steek gelaten worden en van afwijzing.

Jouw negatieve en valse zelfbeeld, dat de kern van het ego vormt, wordt dus door de dynamiek van de speciale relatie alleen maar versterkt. Doordat je uiterlijk gaat zoeken naar je - in werkelijkheid inherente - waarde en grootheid, en je hierin emotioneel afhankelijk van anderen maakt, zie je jezelf in feite als gebrekkig, minderwaardig en klein. De Cursus noemt dit een vorm van uiterlijk zoeken. Jezus vertelt ons in de Cursus:

“Kleinheid is de gift die jij jezelf geeft. ... Wanneer je wat ook in deze wereld nastreeft in de overtuiging dat het je vrede zal brengen, kleiner jij jezelf... Er bestaat een diepe verantwoordelijkheid die jij jezelf verschuldigd bent en die je voortdurend in gedachten moet leren houden. ... Jij die kleinheid hebt gezocht en gevonden, onthoud dit: iedere beslissing die jij neemt komt voort uit wat jij denkt dat je bent, en weerspiegelt de waarde die jij jezelf toemeet” (T15.III.1:3, 6, 3:1,3).

Het misleidende van deze egostrategie is echter dat je voortdurend het gevoel hebt dat niet jouw eigen keuze voor het ego, maar het gedrag van de ander de oorzaak is van jouw onbehaaglijke en diep trieste gevoelens. Dat leidt weer tot woede op de ander, de vermeende ‘oorzaak’ van het onbehagen, en vormt zo een nieuwe rechtvaardiging voor aanvallen. En dat vormt voor de ander op zijn beurt weer een legitimatie om jou aan te vallen. Zo blijven we vastzitten in een hopeloze cyclus van aanval en verdediging.

Binding door schuld

Het is niet verwonderlijk dat alle relaties onder de leiding van het ego uiteindelijk verworden tot een slagveld. Dat kan een openlijk, maar ook een onderhuids slagveld zijn. De agressie jegens elkaar wordt dan niet openlijk geuit (vaak uit angst voor de reactie van de ander), maar is wel degelijk voortdurend onderhuids en in gedachten aanwezig. En alle liefde, zachtheid en tederheid die wellicht oorspronkelijk in de relatie was, wordt hierdoor verduisterd. De Cursus beschrijft dit ook wel als de banden van schuld of de aantrekkingskracht van schuld (zie ook T19.IVA):

“Alleen door aanval zonder vergeving kan het ego de schuld veiligstellen die al zijn relaties bij elkaar houdt” (T15.VII.7:8).

Want de twee partners proberen elkaar te binden door schuld, en helemaal niet door liefde. Je ziet elkaar als schuldig en je vindt dat de ander ‘verplicht’ is jou te geven wat je meent nodig te hebben: liefde, waardering en andere zaken. En wanneer de ander zijn zogenaamde plicht ‘verzaakt’, dan acht je hem nog meer schuldig en voel je je verraden door je partner. In feite echter heb je overduidelijk *jezelf* verraden, door je waarde afhankelijk te laten zijn van een

ander, buiten jezelf. Dat bedoelt de Cursus wanneer hij spreekt over het ‘verraad van speciaalheid’ (T24.II) ofwel het verraad van het ego.

De inherente en zeer grootse waarde die wij allen hebben als schepping van God, wordt op deze wijze binnen ons bewustzijn vernietigd. Hoewel wij in werkelijkheid onze waarde nooit veranderd hebben en ook nooit kunnen veranderen.

Transformatie

“In Zijn functie van Interpret van wat jij hebt gemaakt, benut de Heilige Geest speciale relaties, die jij hebt gekozen om het ego te ondersteunen, als leerervaringen die de weg naar de waarheid wijzen. Onder Zijn onderricht wordt iedere relatie een les in liefde” (T15.V.4:5-6).

Door zicht te krijgen op deze diep trieste en verraderlijke dynamiek van het ego, worden we gemotiveerd al onze relaties te laten transformeren in heilige relaties. Met ‘heilige relaties’ bedoelt de Cursus alle mogelijke vormen van relaties die door de Heilige Geest worden geleid en genezen. Genezing gebeurt altijd door middel van vergeving. Dit houdt in dat je voortdurend de zogenaamde aanvallen van de ander vergeeft, en deze onder leiding van de Heilige Geest (of van Jezus als je innerlijke leraar) interpreteert als een roep om hulp. Dankzij jouw vergeving worden de aanvallen krachteloos, en de cyclus van aanval en verdediging wordt doorbroken. Door te luisteren naar de Heilige Geest besef je bovendien terdege dat jouw eigen waarde nooit afhankelijk kan zijn van wat een ander wellicht van jou vindt of hoe deze jou beziet. Het is immers maar de vraag of de ander jou beziet van zijn eigen Heilige Geest – waarbij hij jou terecht als een schepping van God ziet – of vanuit de angstige blik van zijn ego, waarbij hij meent dat jij zijn innerlijk tekort moet aanvullen en zijn behoeften bevredigen. Dat laatste interpreteer je onder leiding van de Heilige Geest als een roep om liefde, en je zult je geleid voelen in hoe je in de vorm het beste kunt reageren.

Vergeving binnen de speciale relatie houdt dus in dat één van beide partners ervoor kiest om de Heilige Geest de leiding te geven over de relatie (en het is echt voldoende dat één van beiden deze keuze maakt, en steeds opnieuw blijft maken). Daarmee zal Hij onmiddellijk een transformatieproces in gang zetten, waarbij de vroegere ‘steunpunten’ van het ego - de dynamiek van offeren en schuld die het fundament van de relatie vormde - worden gecorrigeerd. Door jouw voortdurende vergeving onder Zijn leiding, wordt de egodynamiek getransformeerd in een geheel nieuwe ‘dynamiek’, gebaseerd op de inherente waarde, liefdevolheid én vrijheid van de Zoon van God. De ander – de partner dus – doet nu uitsluitend nog dienst als de liefdevolle spiegel waarin jij jezelf herkent. Je ziet in de ander voortdurend en uitsluitend het Christusbewustzijn – het gezicht van Christus – en je wenst aan mogelijk egogedrag voorbij te zien.

Op het niveau van de vorm houdt dat overigens zeker niet in dat je binnen een heilige relatie geen fysieke of psychologische grenzen meer hoeft aan te geven. Het betekent alleen dat je de ander constant vergeeft, en samen met de Heilige Geest eventueel egogedrag interpreteert als een roep om liefde en hulp.

Een diep besef van liefde en waarde

De belangrijkste verandering die de Heilige Geest bewerkstelligt in deze transformatie, is dat je zelf tot het besef en uiteindelijk het diepe inzicht komt, dat jouw waarde inherent is en volkomen onafhankelijk van de reacties van anderen. En je ontdekt dat de liefde die je miste en voortdurend in anderen hebt gezocht, al die tijd in jouzelf lag te wachten. Dát diepgaande besef zal je ten deel vallen wanneer je bereid bent om je speciale relaties in dienst van de

Heilige Geest te stellen, in plaats van nog zelf aan de touwtjes te willen trekken. Want dan versterk je alleen maar je eigen ego - en wellicht ook dat van de ander. Dát is de gift die vergeving aan jouzelf geeft. Daarnaast zullen je relaties uiteindelijk veel soepeler en harmonieuzer verlopen, omdat de pijnlijke cyclus van aanval en verdediging doorbroken is en plaats heeft gemaakt voor liefde en verbinding in vrijheid. Door je speciale relaties te laten genezen, kun je leren dat een diepe innerlijke vrede en een volledig besef van jouw grootse inherente waarde als schepping van God, altijd mogelijk is. Deze is geheel en al onafhankelijk van wat anderen in jou menen te zien.

“Jouw waarde ligt in Gods Denkgeest... Jezelf aanvaarden zoals God jou heeft geschapen, kan geen arrogantie zijn, want het is de ontkenning van arrogantie. Je kleinheid aanvaarden is *wel* arrogant, want het betekent dat jij jouw waardeoordeel over jezelf voor meer waarde houdt dan dat van God” (T9.VIII.10:7-9).

© Margot Krikhaar www.margotkrikhaar.nl